CELEBERRIMO VIRO

D. D. GASPARDO THEVENOT,

CHIRURGIÆ MAGISTRO PERITISSIMO,

AVUNCULO DILECTISSIMO;

IN GRATI ANIMI MEMORIAM

HAS LABORUM PRIMITIAS

EX LONGO IPSIUS FELICIQUE REI OBSTETRICIÆ USU DECERPTAS

OFFERT, DICAT, VOVET ET CONSECRAT

EJUS DEDITISSIMUS NEPOS,

F. SACLIER THEVENOT,

REGII CHIRURGIÆ COLLEGII CANDIDATUS.

DE SECUNDINIS NON CITIUS EXTRAHENDIS.

DISSERTATIO ANATOMICO-CHIRURGICA.

Fœtum enixa mulier nondum omne periculum evasit (1), cum novo veluti labore, novis conatibus, novo ut ita dicam partu, Secundinæ expellendæ sint : quæ quidem licèt minore nisu, levioribus doloribus foràs eliminentur, eò quòd sint ipsæ fœtu minores, molliores (2), iterque aquarum effluxu & infantis

(1) Vid. Celeberr. Levret, l'Art des Acc. p. 143.

(2) Celeberr. Puzos, pag. 141.

exitu irroratum, lubricatum, extenſumque fuerit, tamen multo difficiliùs periculoſiùſque hoc ſecundum naturæ opus in fœminis, quàm in omnibus animalibus quæ menſtruis non gaudent, abſolvitur. Hinc plurimæ cautiones adhibendæ, varia exſequenda præcepta, multa declinanda diſcrimina, quæ omnia docebit ſagax & oculata praxis. Cùm autem ex variis accidentibus quæ deuterii exitum comitantur, maxima nobis inde naſci videantur, quòd citò citiùs, contra naturæ votum, extrahatur, id in nos ſuſcipimus ut *præcipitis feſtinationis periculum*, contra verò *prudentis procraſtinationis utilitatem* exponamus. Sed antea partium Anatomiam breviter, & duntaxat quantùm ad noſtrum hoc propoſitum pertinet, oculis ſubjiciemus.

EX ANATOMIA.

Uterus eſt viſcus cavum, muſculoſum (3), vaſculoſum (4), nervoſum (5), celluloſum, inter inteſtinum rectum, veſicamque

---

(3) Licèt à plurimis v. g. Smellie, T. 1, p. *96*, & aliis negantur uteri fibræ muſculares, non poſſumus tamen quin eas admittamus. Quibus enim rationum momentis infirmari poſſit hæc opinio ? Duobus tantùm, nempe quòd *autopſiâ demonſtrari nequeant*, & *diversè intricata*, *decuſſata earum diſpoſitio*, *ſcalpello duce*, *detegi non poſſit* : ſecundò quod pallidæ appareant. Sed quid ex colore ſequitur ? Nonne repetitis lotionibus decolorantur muſculi ? Deinde ex eo quòd videri nequeant, non indè ſequitur eas non exiſtere, ſi ratione inconcuſsâ earum exiſtentia probetur. At quid clariùs certiùſque muſcularem fabricam demonſtrat quàm irritabilitas & contractilitas ? & quodnam aliud viſcus hâc utrâque facultate eminentiùs utero gaudet ?

(4) Vaſa uteri à ſpermaticis & hypogaſtricis naſcuntur.

(5) Nervi à plexu renali & hypogaſtrico, à magno intercoſtalis nervo & ab ultimis paribus ſacris originem ducunt.

urinariam situm, fœtui excipiendo, nutriendo, expellendo dicatum. In fundum, corpus, collumque dividitur: in collo duplex animadvertitur orificium; alterum interius, alterum exterius. Multùm à vacuo differt gravidus uterus: pyriformem figuram paulatim in rotundam mutat; ex inferiore pelvi emergit, & magis magisque altiùs pro graviditatis tempore assurgit. Mutatis figurâ & loco, mutari etiam videtur ipsius substantia: nam extra graviditatis tempus, denso componitur & inextricabili textu quem perrepunt tenuia vasa, vestitque membrana interior ipsius substantiæ veluti *incorporata*, innumerisque perforata poris, quibus exsudat à pubertate humor albuminosus, singulisque mensibus fluunt catamenia. Prægnans verò uterus longè aliter se habet: mirum in modum extenditur, expanditur, explicatur (6): facilè separatur membrana ejus interior; musculares fibræ præsertim versùs fundum (7) evidenter apparent, omnis ejus substantia latis scatet cavitatibus quas uteri sinus vocant, quæque inter se communicantes, ore patulo in uteri cavum hiant, ita ut calamum scriptorium & instante partu extremum digitum admittant. Fiunt etiam aliæ plurimæ circa collum, orificia, directionem, &c. mutationes, quas omnes licèt obstretricanti viro absolutè necessarias, tamen ex consulto, utpotè ad nostrum hoc propositum minus conferentes, silentio prætermitti posse putamus.

---

(6) Tres de uteri gravidi crassitie grassantur opiniones: alii eam crassescere volunt, ut Deventer; alii attenuari, ut Mauricæus; alii verò eamdem servare crassitiem, ut Smellie, T. 1, p. 98.

Ortam hâc de re litem facilè dirimit brevis annotatio: nempè quòd alii uterum post fœtûs expulsionem, aquarumque effluvium, alii verò ante consideraverint.

(7) Vid. Ruisch. advers. Anat. Decas II, p. 34.

Quoquo modo perficiatur generationis opus admirabile, ſtatim atque in uterum admiſſum fuit ovulum ſeu embryonis receptaculum, ejus vaſa exteriùs fluctuantia certo cuidam hujus viſceris puncto adhærent, primaque placentæ rudimenta conſtituunt. Simul adnaſcuntur membranæ, funiculus umbilicalis, & aquarum quibus fœtus innatat copia, ab extremis vaſis, innumeriſque uteri poris exhalata.

Placenta corpus eſt ſpongioſum celluloſumque, vaſis ſanguineis præcipuè confertum, ſex tranſverſos digitos latum, pollicem in medio craſſum, orbiculare ut plurimùm ubi uteri fundo inſeritur; ellypticam aliamve figuram, ubi ejus lateribus, alibive adnaſcitur, aſſumens. Ita complanatur, ut ſit facies interior & concava in quâ majora perreptant vaſa quæ in venam arteriaſque umbilicales abeunt, altera exterior & convexa quæ uteri parietibus reſpondet. Hanc tenuiſſima veſtit membrana, ex Chorii lamellâ orta, à quibuſdam propter innumerabiles poros reticularis dicta, & ita pellucida, ut, vel eâ mediante, conſpicui etiam fiant lobuli in quos ad alteram uſque faciem placenta dividitur, quorumque vaſa in majores truncos uſque coeuntia numquam inter ſe communicant. Hìc etiam animadvertuntur extremitates vaſorum in varios faſciculos collectæ, quæ tuberculis papilliſque ſimiles, nutricium (8) ex uteri ſinubus ſuccum eliciunt.

---

(8) Sanguinis circulationem à matre ad fœtum admittere non ſinunt Celeberr. Haller, Monro, Rœderer experientiæ. Quæ ſi fieret, frequentiùs matris humorum impetu enecaretur tener adhùc fœtus, vaſa per partum lacerarentur, lethalis plerumque ſequeretur hæmorrhagia : ex placentæ decorticatione naſceretur inflammatio, ſuppuratio, &c. Vid. Anat. Celeberr. Sabatier. T. II, p. 424, & ſeq. His etiam addenda Celeberr. Puzos obſervatio qui calculosâ concretione induratam placentæ externam faciem pluries vidiſſe teſtatur. Traité des Acc. p. 156.

Ex membranis quibus involvitur fœtus, altera craſſior, ſpongioſa, vaſis ſanguiferis evidenter irrorata, utero contigua Chorion vocatur; altera tenuior, pellucida, rariſſimis minimiſque interſtincta vaſis, nuncupatur Amnios (9).

Liquor intrà hæc velamenta contentus, pro vario graviditatis tempore, variis gaudet qualitatibus, copioſiorque videtur aut paucior. Ratione fœtûs habitâ, quo magis hic creſcit, eo magis imminuitur aquarum copia, licèt revera majori quantitate, inſtante partu, quàm incipiente graviditate reperiantur. Item quæ primò ſpiſſæ, mucoſæ, nulliuſque ſaporis videbantur, deindè fiunt ut plurimùm pellucidæ, acremque (10) ſaporem contrahunt.

Ex placentâ in fœtûs umbilicum excurrit funiculus indè umbilicalis dictus. Frequentiùs è medio, rariùs aliundè, pro variâ placentæ in utero *inſertione* oritur. Semi-ulnam circiter longus, variâ donatur craſſitie, variâ ſoliditate. Duas arterias, venam, urachumque complectitur: arteriæ ab iliacis internis oriundæ ſanguinem ad placentam deferunt: vena his duplo major, ſpirali ductu circa arterias contorta, ex majoribus placentæ vaſis in unum coeuntibus exurgens, ſanguinem in ſinum venæ portæ, deinde per venoſum canalem in inferiorem venam cavam effun-

---

(9) Longè aliter de his Celeberr. Hunter. Membranam addit utero adnatam quam, quia ſingulo quoque partu formatur & cum ſecundinis abit, deciduam vocat. Duplicem quoque placentam admittit, fœtalem nempe & uterinam; ſanguinemque in hanc à maternis vaſis delatum, ab alterius vaſis exhauriri contendit. Sed hanc ſummi viri opinionem exponere tantùm, nihil verò de ejus veritate aſſerere, vel negare liceat.

(10) Hinc nullo modo nutritioni inſervire poſſe videntur: in cujus veritatis aſſertionem Vid. Celeberr. Sabatier graviſſimi momenti argumenta, ibid. p. 434, & ſeq.

dit. Urachus ab urinariæ veficæ fundo natus, funiculi fæpiùs quàm canalis formam primo intuitu exhibens, ad id videtur infervire, ut urinam in allantoïdem membranam, quæ à plurimis negatur, deferat : cum verò hæc membrana in animalibus, præfertim in vaccâ, evidenter demonftretur, ejufque ufus non minùs in muliere neceffarius videatur, cùm urachus in adultis non femel urinæ pervius vifus fuerit, & etiam ab obftetricantibus viris duæ aquarum agnofcantur fpecies, & canalis, & membranæ exiftentia, faltem ut verifimilis, admitti poteft (11). Connectuntur hæc vafa telâ cellulosâ, modò firmiori, modò laxiori, gelatinâ plùs minùsve abundante, undè major minorve funiculi firmitas & craffities; membranâ tenui, amnio continuâ, veftiuntur.

EX CHIRURGIA.

Partus, naturalis functio, folis naturæ viribus plerumque abfolvitur. Partes enim huic functioni dicatæ, ita ab initio difpofitæ fuerunt, ita per graviditatem præparatæ, ita tempore partûs immutatæ, ut fingulæ veluti confenfu unanimi ad fœtûs expulfionem aliquid conferant. Hìnc profectò id fibi tanquam fummum operæ pretium proponere debent obftetricantes viri ut naturæ feduli fcrutatores, quid præparet aut moliatur attentè ftudeant, ac præfertim ejus virium & efficaciæ confcii, operi, quod fecretis nobifque prorsùs ignotis mediis perficiet, obeffe refugiant (12). Quantùm enim parturientibus proderit ars theoriæ cognitionibus innixa & fagacis experientiæ corollariis fulta, tantùm nocere poterit imprudens operandi feftinatio quæ potiùs

---

(11) Vid. Celeberr. Sabatier, *Traité d'Anat. T. II, p.* 342 *&* 422.

(12) *Patiamini.... naturam fecuras tutafque fuas fequi leges : fat citò fi fat benè*, Ruifch. Adverf. Anat. Decas II, p. 40.

tyronem

tyronem juveniliter ad opus properantem quàm ſapientem virum artiſque ſuæ peritum arguit. Quod cùm in partu non paucis ſed innumeris exemplis comprobari poſſit, tùm præſertim in ſecundinarum extractione frequentiùs obtinet; quam quidem ſi Chirurgus citò citiùs properare velit, in graviſſima pericula, immò quandòque in certiſſimum mortis periculum enixam mulierem adducet (13). Contrà verò ſi moras cautè nexuerit, tùm aut facilè placentam extrahet, aut etiam ſponte ſuâ foras eliminabitur (14). Undè quocumque modo ſe res habeant, quolibet in caſu, per quoddam temporis ſpatium ſemper procraſtinandam deuterii extractionem contendimus. Sed ut certo quodam ordine progrediamur primò noſtræ methodi utilitatem, deindè huic contrariæ incommoda demonſtrabimus.

Si ad prima Artis incunabula regrediamur, jam tùm invaluiſſe hanc opinionem patebit: nec mirum: ſcilicet experientiâ potiùs quàm ratiocinio innixi veteres, hanc ſæpè ſæpiùs naturâ feliciter abſolvi operationem viderant. Hinc ejus viribus confidentes, ſecurè otioſique expectabant, dum lentè quidem, ſed molliter & per gradus decorticaretur placenta. Hinc divinus Hippocrates, cujus ingenium omnia complectebatur, *ſenſim non vi faciendam extractionem ſecundarum* præcipit (15). Craſſis deindè ignorantiæ tenebris per longam ſeculorum ſeriem arte involutâ, eamdem veriſimiliter methodum obſtetricantes viri, ſi qui fuerint, non quidem ratiocinio aut experientiâ, ſed cæcâ

---

(13) Vid. l'Art des Acc. de M. Levret, p. 143.

(14) *Ita vidi placentam utero adhærere ut potiùs ſecutus fuiſſet totus uterus inverſus extra vaginam, quàm ut deſeruiſſet uterum placenta: obſervabam tamen intrà paucarum horarum ſpatium ſolo naturæ urgentis niſu expell'*, Ruiſch. Adverſ. Anat. Dec. II. p. 35.

(15) De ſuperfœtatione, Sect. III, p. 42, edit. Francofurt. 1595.

imitatione ducti, secuti fuerunt. Usquedum, vergente ad finem seculo XVIe, renovatis & humaniorum litterarum & omnis bonæ disciplinæ studiis, exorti sunt viri qui, cum artem obstetriciam multis cæteroquin præclaris inventis ditaverint, & in hoc quoque plurimùm se facturos putaverunt, si unà cum fœtu secundinas educerent (16), sicque citissimè matres ab omni labore solverent. Et quidem fictitiis duobus rationum momentis in hunc errorem delapsi sunt: primò quòd post fœtûs exitum contrahi viderint orificium uteri, hujusque contractionis diuturnitatem timuerint, deindè quòd, placentâ in utero paulò diutiùs remanente, plurimùm indè mali venturum crediderint. Sed. 1°. Brevioris tantùm temporis est illa orificii contractio (17). Scilicet fibræ musculares corporis & fundi uteri, fibrarum colli & orificii antagonistæ videri possunt. Quamdiù perdurat gestatio, hæ viribus exsuperant, ubi fit partus, vincuntur; sed statim, educto fœtu, rursùs contrahuntur, mox fundi in se redeuntis, contractilitatemque recuperantis conatibus superandæ, ac tandem expulso

---

(16) Inter eos qui hanc methodum amplexi sunt numerantur Ambr. Paræus.

Dionis, Traité des Acc. p. 220, sed pag. seq. Suadet tamen leniter molliterque funiculum attrahi, ne ipsius rupturâ hæmorrhagia, aut uteri prolapsus subsequantur.

Lamotte, p. 322, T. I, immediatè secundinas extrahi jubet.

Burton, T. I, p. 197, idem præcipit, sed per funiculum attrahi vetat: manu in uterum immissâ, decorticandum deuterium arbitratur.

Idem Jac. Mesnard, *le Guide des Accoucheurs*, *p.* 20, vel ante funis ligaturam. Idem, Portal, Prat. des Acc. p. 11. Idem, Mauricæus, p. 248. Tandem Clement, Deventerii commentator, &c. eamdem methodum laudaverunt.

(17) Smellie, Tom. I, p. 250. Celeber. Baudelocque, T. I, §. 884, 885. Puzos, p. 151.

deuterio ſimul omnes actione propriâ ad lochia egerenda conſpiraturæ : undè orificii contractio, utpote nunquam diù permanſura, nunquam metuenda videtur. Quid verò timoris incutiet placentæ paulò diuturnior retentio ? Nonne ſenſim contractionibus uterinis ſeparabitur, expelletur ? At, inquient (18), relictum deuterium putreſcet ; hinc corrumpetur uterus, aut fœtore exhalato ſanguis inficietur. Ex his neutrum eveniet. In globum potiùs durum formabitur (19) & exſuccum abibit, aut paulatim ſubſidente maſsâ veluti deliqueſcet, & cum purgamentis (20) diffluet : aliundè procraſtinatio quam ſuademus nunquam tanta erit ut putredine corripiatur.

Deinde, hoc utroque metu depulſo, prudentior, naturæque magis conſentanea methodus invaluit, quàm ratiocinium pariter & experientia confirmant (21) : natura enim quæ ſæpè ſæ-

---

(18) Ruiſch. Adverſ. Anat. Decas II, p. 33.

(19) Idem, ibid. p. 32.

(20) Smellie, T. II, p. 451, Obſerv. 8 & 9. Celeberr. Deleurye, p. 291, §. 874, hìc agitur quidem de membranis in utero relictis, ſed paulò inferiùs, §. 882, de placentâ remanente idem aſſerit.

Vid. etiam Meſnard, *Guide des Acc.* p. 318. Puzos, p. 154.

(21) *Smellie, Obſerv. I, Collec. 23, T. II, p. 443*, placentam difficillimè extractam ſecuta eſt hæmorrhagia quâ paucis horæ minutis mulier interiit. Hoc edoctus infortunio, eodem deinde obvio caſu, placentæ extractionem naturæ permiſit, feliciterque evaſit enixa. Hujus methodi proſperos ſucceſſus ſibi gratulatur, Obſerv. 5, T. II. p. 448.

Smellie, T. I, p. 250. Idem, T. II, p. 455. *Dans les commencemens je ſuivois le torrent.... Juſqu'à ce qu'ayant éprouvé qu'on ne doit jamais violenter la nature,.... j'aie réſolu de me comporter avec moins de précipitation.*

Levret, Eſſai ſur l'Abus, &c. p. 177.

Lemoine, Notes ſur Burton, T. I, p. 198, not. 52.

Puzos, p. 144. Ibid, p. 147.

Ruiſch. Adverſ. Anat. Decas. II, p. 30, & ſeq.

piùs unico ſuo molimine nullâque arte adjuvata fœtum expellit ab utero, multò faciliùs ſecundinas minores molliorеſque adapertâ jam viâ extrudet, & reverâ plerumque extrudit (22).

Ultra tonum, ultimis graviditatis menſibus, extenſæ fibræ muſculares uteri, mirabili naturæ beneficio, quia gradatim fit hæc extenſio, nihil è ſuâ contractilitate amittunt. Sed ſtatim atque fœtus exiit ab utero, vacuo derepentè facto, atoniâ & inertiâ per quoddam tempus laborant; & illud quidem novum videtur naturæ beneficium, quod temporis intervallum ad uterinas contractiones renovandas neceſſarium, ad id quoque inſerviat ut paululùm reficiatur, vireſque & animos recipiat partûs laboribus exhauſta mulier. Mox verò in ſeſe paulatim redeuntes, jam habent ubi conſiſtant, elaterium, irritabilitatem, contractilitatem recuperant, & reverâ à fundo ad orificium contrahuntur: his contractionibus repetitis coarctatur uteri fundus ubi placenta plerumque adhæret: hâc contractione ſenſim ſine ſenſu ex uteri ſinubus extricantur tuberculi & papillæ quibus nutricium ſuccum eliciebat, ſeparantur aut etiam rumpuntur fibrillæ & extremæ arteriolæ quibus utero adhærebat; penitùs tandem decorticatur, tumque ab omni cum placentâ adhæſione liber uterus (23) fortiùs & crebriùs contractiones urget, deuterium quod jam eſt corpus extraneum undique premit, in globum conformat, versùs orificium pellit, ac tandem per vaginam eliminat.

Hic eſt plerumque naturæ ordo, ubi temerariâ & imprudenti

---

(22) Levret, Eſſai ſur l'Abus, &c. p. 168.

Baudelocque, T. I, p. 309, §. 853. *Preſque toujours elle* (la délivrance) *ſeroit l'ouvrage de la nature, ſi on lui donnoit le temps de l'opérer.*

Ruiſch. Adverſ. Anat. Decas II, p. 31, & alibi paſſim.

(23) Puzos, p. 153.

arte non fuit intempeſtivè laceſſita : tùmque Auctores ad id unum omnes conſentiunt, ut ſolis contractionibus uterinis abſolvenda permittatur placentæ ſeparatio : ſed omnes pariter, & acerrimi feſtinationis deffenſores, & qui medium iter tenent, varia partûs accidentia prædicant, quibus funeſtiſſima ipſis cunctatio videretur : nempe ubi hæmorrhagia ab uteri inertiâ, aut placentæ avulſione præmaturâ naſcitur, vel ubi parte quâdam uteri ſpasmodicè contractâ placenta incarceratur. Sed his etiam poſitis ſemper expectandum eſſe contendimus.

Ac primò quidem, ſi ab inertiâ pendeat hæmorrhagia, nihil ad eam ſiſtendam conducet extractio placentæ ; hæc enim oritur inertia à vacuo derepentè poſt fœtûs exitum facto, nedumque aliquid ad hoc vitium corrigendum conferat hæc methodus, immò contrà, ſublato etiam hoc corpore, majus erit vacuum, augebitur uteri inertia, auctâ inertiâ ſeriùs contrahetur, ac proindè diutiùs protrahetur ſanguinis efluvium. Quid igitur tentabit obſtetricans ? Manu in vaginam immiſsâ, uteri collum digitis hinc indè vellicabit ut ejus corporis contractiones provocet, & hâc prudentiori methodo brevi ſiſtetur hæmorrhagia (24).

Si hæmorrhagiæ ortum dederit pars quædam placentæ ante contractiones uterinas avulſa, pars utero adſtricta remanens, eaſdem contractiones neutiquam impediet. Aliundè ſi dimidium deuterii avulſum, hiantibus uteri vaſis, hæmorrhagiam procreat, à fortiori majorem omninò decorticatum producet, ſi quidem tunc duplo numeroſiora vaſa (25) ſanguinem effundent in uteri cavum. Ergo etiam hoc caſu non feſtinanda placentæ ſeparatio,

---

(24) Vid. Celeberr. Levret, Eſſai ſur l'Abus, &c. p. 180, & Celeberr. Puzos, in Act. Reg. Chir. Acad. T. I, p. 366, & inferiùs 370.

(25) Vid. id. ibid. p. 359.

immò, nec omninò separatæ extractio tentanda, tunc enim affluxu sanguinis ad uteri orificium propelletur (26), ibique non solùm quasi obturamentum hæmorrhagiam sistet, sed etiam solo suo pondere collum irritabit, fundique & corporis contractiones movebit, quando quidem aquæ intra velamenta contentæ, caput fœtûs, aut aliud quodlibet corpus hìc retentum idem efficiunt. Et hoc etiam nos utilissimam tunc agendi normam docet: *nempe tali casu non educenda foret placenta*, sed potiùs ad uteri collum adducenda, ibique, ut orificium obturet, totiusque uteri contractiones sollicitet, veluti infertanda. Quod ita feliciter plerumque succedit, ut mox doloribus expulsivis quos vulgò (*tranchées*) vocant correpta mulier, gravissimo lethalis hæmorrhagiæ periculo liberetur. Sin autem omninò non cohibeatur sanguinis effluxus, ita saltem minuitur ut securè intereà adhiberi possint varia alia ad sistendam hæmorrhagiam usurpata remedia: quæ omnia si nullo successu tentantur, non ad placentæ extractionem, sed ad efficaciorem Chirurgiam, uteri orificii obturamentum, vulgò (*tamponnage*) confugiendum est (2).

---

(26) *Idem, ibid. p. 349.*

(27) Ubi peritè & industriè occluditur uteri orificium, statim cessat hæmorrhagia. Retentus in utero sanguis novi sanguinis affluxum reprimit: repulsus sanguis undanti motu orbatur, stagnat, comprimitur; serum exhalatur, lympha & cruor in massam coguntur, & sic paulatim nascitur salutare coagulum quo vasorum lumen clauditur.

Vide Smellie, T. II, p. 204, & Leroux, *Observ. sur les Pertes, &c.*

Multis hanc observationibus methodum confirmare possemus: tres tantum aut quatuor adducere sufficiat.

Mulier bis pepererat cum periculosissimo sanguinis effluvio: tertio instante partu, Celeberr. virum M. Thevenot accersivit. Paulò post placentæ exitum torrentis instar sanguis effluebat. Cum inutilia forent omnia vulgò usurpata

Tertius tandem nobis objicitur casus: nempe placentæ incarceratio : sed hoc etiam argumento nostra nobis convelli non posse videtur opinio ; enim verò quibus locis adhærescit placenta, hic debilior semper uterus, ex hâc debilitate minor lentiorque contractio, dum vicinæ partes quæ omni suâ contractilitate gaudent, fortiùs fortiùsque contrahuntur ; hinc nulla inter has vires proportio, placentaque omnis seu ipsius pars aliqua, in hoc veluti marsupio concluditur : aliàs contractio spasmodica in quolibet uteri puncto idem efficiet : fieri etiam poterit ut, elapsis aquis, uterus in fœtûs collo diù contractus, in cucurbitæ figuram conformetur, ac deindè extracto fœtu eumdem servet morem, locumque præbeat incarcerationi. Ut ut sit, semper tunc procrastinandum arbitramur : immò etiam

---

remedia, obturamento uteri orificium clausit, statim substitit hæmorrhagia; nec ulteriùs profluxit sanguis.

Subsequente partu ante placentæ exitum hæmorrhagia minabatur; eadem methodo statim repressus fuit sanguinis effluxus, nec ullum quidem animi deliquium passa est mulier, quæ primo & secundò partu in eo penè fuerat ut sanguine exhausta moreretur; post horæ dimidium sine sanguinis profluvio placenta exiit.

Quinto partu ad eamdem mulierem advocati, carissimi avunculi vestigiis insistentes, eodem dato casu, eadem adhibuimus remedia. Horâ interpositâ placentæ extractionem tentavimus, sed reduce hæmorrhagiâ, iterum obturavimus, & semi-horæ spatio placentâ, sine ullo sanguinis effluxu, liberata fuit.

Mense Novembri anni 1782, enixæ mulieri, adventante hæmorrhagiâ, malè obturatum fuerat uteri orificium, ita ut frequens animi deliquium, pulsus intermittens, extremorum frigus, jugis effluxus sanguinis instantem mulieri necem minitaretur. Ad ejus auxilium accersiti, præsente Celebert. M. Bousquet, accuratiùs obturamentum adhibuimus; paulatim vires animique redeunt, pulsus reficitur, urgent contractiones uterinæ, ac tandem post aliquod tempus obturamento ablato, placentam feliciter extraximus.

diutiùs, quia duæ ſunt & incarcerationis, & orificii anguſtiæ ſuperandæ : idem erit eo caſu de variis corporis uteri partibus, ac in ipſo partu de collo & fundo quæ alternis contrahuntur & relaxantur : fibrarum contractiones ſpaſmodicas numquam diù perdurare, ſed mox ſubſidere, & ad naturalem tonum partes brevi redire notum eſt; brevi igitur temporis intervallo ſtrangulantes fibræ relaxabuntur; quæ inertiâ laborant, contrahentur : incarceratio evaneſcet, & ſpontanea fiet placentæ expulſio, ut in abortivo partu, quo deuterii extractio ſoli naturæ, præ coarctatione orificii, neceſſariò committenda.

Conſtat igitur ex præmiſſis placentam à naturâ plerumque leniter decorticatam, paulatimque ab ipsâmet expellendam, numquam promptiori & temerariâ feſtinatione extrahendam eſſe. Jam in medium proferenda ſunt accidentia quæ ex citiùs extractâ naſci poſſent, nempe hæmorrhagia; uteri prolapſus, inverſio, excoriatio; laceratio placentæ; funiculi ruptura, funeſtaque hæc inſequens ſymptomatum ſeries. (28)

Hæmorrhagiam duplici modo ciere poteſt placentæ citior extractio; primò ubi accidit, dum iners adhuc poſt partum uterus nondum in ſe redire, necdum contractione fibrarum hiantia ſinuum orificia occludere potuit, ſecundò ubi tenaciùs adhærens utero placenta molli tractu non ſeparatur, ſed vi illatâ avellitur : tum non extricantur & evolvuntur è ſinubus extremæ arteriolæ, ſed majores rumpuntur & aperiuntur trunci, unde major minorve ſequitur ſanguinis effluxus pro vario ruptorum vaſorum lumine.

Quoties corpori matricis & versùs collum placenta fortiter adhæret, ſi vehementiori niſu trahatur, tractuique reſiſtat

---

(28) Vid. Celeberr. Puzos, p. 148. — Amand, p. 160. Obſ. 40. id. ibid. p. 182. Obſ. 50. Aderat inverſio tota, & uteri inter femora prolapſus : brevi

funiculus

funiculus, ſequetur prolapſus uteri, inverſioque quoties fundo inſeritur. Ex inverſione hæmorrhagia, corporis uteri, collo conſtringente, ſtrangulatio, ligamentorum diſtenſio, ingurgitatio vaſorum, inflammatio, ſuppuratio, gangræna, ſphacelus, ipſa mors, modò quieta, ubi proſtratis viribus aut exhauſta ſanguine extinguitur mulier, modò violenta, cum ſemiruptis nimiâ tenſione nervis, convulſionibus correpta occumbit. Ex prolapſu eadem ferè accidentia, niſi quod lentiori prorepant gradu, ſtrangulatioque non immineat.

Sin autem mollior debiliorque funiculus magnos iteratoſque conatus perferre nequeat (29), rumpitur, tutiſſimumque ad ſecundinas extrahendas adminiculum amittitur. Nec ideò tamen ceſſant properantiæ fautores, ſed ſtatim, manu in uterum immiſsâ, decorticari, ſeparari, extrahi placentam volunt : quot verò ex hâc feſtinatione naſcuntur accidentia !

Antequam contractionibus uterinis ejus papillæ ſeu tuberculi è ſinubus molli & iteratâ compreſſione extricati excuſſique fuerint, ita tenaciter quandoque adhæret, ut videatur utero concreviſſe (30). Quid tùm vel à peritiſſimâ manu ſperandum ? alterutrum ſanè eveniet : aut lacerata placenta fruſtatim extrahetur, aut excoriabitur *interior uteri membrana* : ex illâ excoriatione lochiorum ſuppreſſio, ſuffocatio uteri, hæmorrhagia interna, convulſio, febris, &c. Quæquidem omnia acciverit imprudens feſtinatio, nec etiam adepto propoſito fine ; nempe totius placentæ extractione completâ, ſi quidem ejus portiuncula ſæpè ſæpiùs tunc in utero relinquitur.

---

mors conſecuta eſt. — Ruiſch. Adverſ. Anat. Decas II. p. 35 —. Leroux, *Obſerv. ſur les Pertes de ſang.* Obſ. 23, 24 & 25. — & Celeberr. Levret multis in locis.

(29) Vid. Amand, p. 280, Obſ. 287.

(30) Vid. Celeberr. Ruiſch. Adverſ. Anat. Decas II, pag. 31 & 33.

Quod si hactenùs, ut nobis quidem videtur, certis probavimus argumentis naturam sibi sæpè sæpiùs ad placentæ eductionem sufficere, tùm nullis casibus accelerandam esse, deinde maxima temerariam festinationem sequi accidentia, quis igitur erit hujus cunctationis terminus ? Quò usque cessabit vir obstetricans ? Quamdiù manum admovebit operi ? Eadem semper erit nostra ratio : *Naturam ducem sequere.* Ubi placentæ separationem præparare videtur (31) tum adjuvari potest, at si quid agatur antè hoc punctum temporis, non inutile tantùm erit, sed nocivum.

Seriùs igitur ociùsve ad secundinarum extractionem se accinget vir arte peritus. Quò fortior validiorque mulier (32), quò minor aquarum copia, eò citiùs extrahi placenta potest, & vice versâ. Ubi lento gradu sibi succedunt partûs dolores, longoque interposito temporis intervallo redeunt, ubi naturâ, non arte, partus absolvitur, ubi longus laboriosusque fuit, citiùs percipiuntur conditiones ad placentæ extractionem necessariæ. Contrà verò diù expectantur, si paucis crebrisque conatibus enixa fuerit mulier (33), aut arte liberata; idem erit si fœtûs exitum nullum sequatur effluvium sanguinis (34), si, ratione fœtûs & aquarum habitâ, plùs æquo intumerit abdomen (35), vel duos pluresve infantes contineat: priori casu aut inertiâ laborat uterus, aut tenaciùs adhærent secundinæ, undè minitantur hæmorrhagia, prolapsus, inversio : posteriori, ultra tonum distensæ fibræ seriùs ad pristinum statum redeunt, contractilitatemque recuperant.

---

(31) Vide *Notes de Lemoine, sur les Acc. de Burton*, *T. I*, *p.* 204. Item, *Amand*, *p.* 359, *Observ.* 117.

(32) Vid. Celeberr. Levret, *Essai sur l'abus*, *&c.p.* 174.

(33) Vid. *Accouch. de Lamotte*, T. II, p. 745.

(34) Id. ibid.

(35) Id. ibid. & p. seq.

Sunt autem signa quibus naturam extractioni favere dignoscitur; mox redituras reduces uteri contractiones enixæ prænuntiant inferiùs præsertim & versùs anum sensu quodam molesti ponderis renovati dolores; paululùm fluidi sanguinis vulvâ effluit; in sese rediens & veluti in globum contractus uterus (36) tumorem prædurum (37) efformat in regione hypogastricâ, impositâ manu facilè sensibilem: digito tandem in vaginam immisso uteri orificium molle videtur & relaxatum, placentæque separatæ in matricis collum portio immittitur.

Hæc ubi conveniunt, nullum tunc opportuna operatio periculum habet; postquam igitur per brevè quoddam tempus è venâ umbilicali sanguis effluxit, sinistrâ linteo sicco munitâ (38) funiculus contorquendus est, dum dextræ digitis in vaginam immissis altiùs quàm fieri potest premitur; cum autem, quo placenta loco adhæreat, cognoscere sit operæ pretium, funis origo directioque sedulò perpendenda, tractionesque idcircò ita dirigendæ, ut dextræ digitis veluti trochleâ suspensus secundùm pelvis axim descendat; at summoperè cavebit obstetricans ne duriùs promptiùsque attracto funiculo vim utero inferat: immò contrà, si tantulùm conatibus videatur resistere, attentè perspiciet an *orificii constrictione*, an *fortiori adhæsione* retineatur. Si constringatur orificium, digito altero dilatabitur altero comprimetur funiculus; si sit adhæsio placentæ, ab omni tractione per quoddam tempus abstinebit operator, mox eas renovabit, cessabitque iterùm, secundarum partem, si quæ separetur,

---

(36) Vide Celeberr. Levret, *Essai sur l'Abus*, &c. p. 171.

(37) Sedulò cavendum ne in errorem inducat glomeratus uteri fundus, & pro alterius infantis capite habeatur.

(38) Vid. *Acc. de Lamotte*, T. I, p. 324. Smellie, T. I, p. 243, & seq. Levret, *l'Art des Acc. p.* 145. Deleuryc, *Traité des Acc.* p. 283.

ſingulo quoque niſu in ſeipſam convolvens, immittenſque in uteri collum. Sin autem rupto fune, deuterioque in utero relicto advocetur, tùm vel expectandum, vel digito (39) ſollicitandum orificium uteri, ut renoventur contractiones uterinæ: quod ſi portio quædam deſcendat, in collo retineatur ut veluti ſtimulus fibras muſculares irritet & earum contractionem exſuſcitet: his cautionibus adhibitis, rariſſimè admodùm manu in uterum immiſsâ placentam extrahere cogetur.

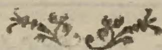
(39) Act. Acad. Reg. Chir. *Mémoire de M. Puzos, ſur les pertes de ſang, p. 366 & 370.*

Hanc Diſſertationem, DEO JUVANTE, & præſide M. PETRO-MATHURINO BOTENTUIT LANGLOIS, Artium & Chirurgiæ Magiſtro, antiquo Scholarum Practicarum Profeſſore, ſcholarum Moderatore deſignato, tueri conabitur FRANCISCUS SACLIER THEVENOT, Auguſtodunenſis, præclaræ Artium Facultatis, in almâ Univerſitate Andegavenſi, Magiſter, Diſſertationis Auctor.

Die Sabbati 31 Menſis Maii, anno R. S. H. 1783, à ſeſqui-ſecundâ poſt meridiem ad ſeptimam.

PARISIIS.

IN REGIIS CHIRURGORUM SCHOLIS,
PRO ACTU PUBLICO
ET
MAGISTERII LAUREA.

Typis MICHAELIS LAMBERT, Regii Chirurgiæ Collegii necnon Academiæ Typographi, viâ Cithareâ.

M. DCC. LXXXIII.